

Smútok

Katechéza Svätého Otca
Františka o nerestiach a
čnostíach (7).

28.03.2024

Drahí bratia a sestry, dobré ráno!

Na našej ceste katechéz o nerestiach a čnostíach sa dnes pozastavíme pri pomerne veľkej neresti, pri smútku, ktorý je chápaný ako sklúčenosť duše, neustále súženie, ktoré človeku bráni prežívať radosť zo svojho života.

V prvom rade treba poznamenať, že Otcovia v súvislosti so smútkom zaznamenali dôležitý rozdiel.

Skutočne existuje smútok, ktorý je primeraný kresťanskému životu a ktorý sa s Božou milosťou mení na radosť: takýto smútok, samozrejme, nemožno odmietnuť a je súčasťou obrátenia. Existuje však aj druhý typ smútku, ktorý sa vkráda do duše a vrhá ju do stavu sklúčenosti: práve s týmto druhým typom smútku treba odhodlane a zo všetkých síl bojovať, pretože pochádza od Zlého. Toto rozlíšenie nachádzame aj u svätého Pavla, ktorý takto píše Korinťanom: „Zármutoť podľa Božej vôle spôsobuje pokánie na trvalú spásu; zármutoť sveta spôsobuje smrť“ (2 Kor 7, 10).

Jestvuje teda priateľský smútok, ktorý vedie k spáse. Spomeňme si na márnotravného syna z podobenstva: keď sa dotýka dna svojho úpadku, pociťuje veľkú horkosť a tá ho

podnecuje, aby vstúpil do seba a rozhodol sa vrátiť do domu otca (porov. Lk 15, 11 – 20). Je to milosť nariekať nad svojimi hriechmi, pripomínať si stav milosti, z ktorého sme vypadli, plakať, pretože sme stratili čistotu, ktorú si Boh vysníval pre nás.

Existuje však aj druhý smútok, ktorý je chorobou duše. Vzniká v ľudskom srdci, keď sa vytráca túžba alebo nádej. Tu sa môžeme odvolať na rozprávanie o emauzských učeníkoch v Lukášovom evanjeliu. Títo dvaja učeníci odchádzajú z Jeruzalema so sklamaným srdcom a cudzincovi, ktorý ich v istom okamihu sprevádza, sa zverujú: „A my sme dúfali, že on – čiže Ježiš – vykúpi Izrael“ (Lk 24, 21). Dynamika smútku sa spája so skúsenosťou straty.

V ľudskom srdci sa rodia nádeje, ktoré sú niekedy zmarené. Môže to

byť túžba vlastniť niečo, čo človek nedokáže získať; ale aj niečo dôležité, napríklad nejaká citová strata. Keď nastane takáto situácia, srdce človeka akoby spadlo do priepasti a pocity, ktoré prežíva, sú sklúčenosť, slabosť ducha, depresia a úzkosť. Všetci prechádzame skúškami, ktoré v nás vyvolávajú smútok, pretože život v nás vyvoláva sny, ktoré sa potom roztriešťa. V tejto situácii sa niektorí po čase nepokoja spoliehajú na nádej, iní sa však utápajú v melanchólii a dovoľia jej, aby v ich srdci hnisala. Cítite z toho potešenie? Vidíte: smútok je akoby pôžitok z nepríjemného; je to ako vziať si horký cukrík bez cukru, zlý cukrík a cmúľať ho. Smútok nachádza útechu v neúteche.

Mních Evagrius rozpráva, že všetky neresti smerujú k pôžitku, nech je akokoľvek pominuteľný, zatiaľ čo smútok sa teší z opaku: z učičikania sa v nekonečnom smútku. Určité

dlhotrvajúce smútky, pri ktorých človek stále zväčšuje prázdnotu po tom, kto tu už nie je, nie sú vlastné životu v Duchu. Určitá urazená zatrpknutosť, keď má človek stále na mysli nejakú požiadavku, kvôli ktorej na seba berie podobu obete, v nás nevytvára zdravý život, nieto ešte kresťanský. V minulosti každého z nás je niečo, čo treba uzdraviť. Smútok sa z prirodzenej emócie môže zmeniť na zlý stav duše.

Za smútkom je zvodný démon. Otcovia púšte ho opisovali ako červa srdca, ktorý rozožiera a vyprázdňuje svojho hostiteľa. Tento obraz je krásny, umožňuje nám pochopiť. Čo mám teda robiť, keď som smutný? Zastaviť sa a pozrieť sa: je to dobrý smútok? Nie je to dobrý smútok? A reagovať podľa povahy smútku. Nezabúdajte, že smútok môže byť veľmi zlá vec, ktorá nás vedie k pesimizmu, vedie nás k egoizmu, ktorý sa ťažko lieči.

Bratia a sestry, musíme sa mať na pozore pred týmto smútkom a myslieť na to, že Ježiš nám prináša radosť zo vzkriesenia. Nech je život akokoľvek plný rozporov, neuskutočnených túžob, nezrealizovaných snov, či stratených priateľstiev, vďaka Ježišovmu zmŕtvychvstaniu môžeme veriť, že všetko bude zachránené. Ježiš vstal z mŕtvych nielen pre seba, ale aj pre nás, aby vykúpil všetky radosti, ktoré v našom živote zostali nenaplnené.

Viera vyháňa strach a Kristovo zmŕtvychvstanie odstraňuje smútok tak ako bol odstránený kameň z hrobu. Kresťan má každý deň trénovať postoj zmŕtvychvstania. Georges Bernanos vo svojom slávnom románe Denník dedinského farára nechal farára z Torcy povedať nasledovné: „Cirkev má radosť, každú radosť, ktorá je vyhradená tomuto smutnému svetu. To, čo ste urobili proti nej (Cirkvi), urobili ste

proti radosti.“ A iný francúzsky spisovateľ, León Bloy, nám zanechal túto nádhernú vetu: „Existuje len jeden smútok, [...] ten, že nie sme svätí“.

Nech nám Duch zmŕtvychvstalého Ježiša Krista pomáha, aby sme svätosťou prekonávali smútok.

*(Preklad Slovenská redakcia
Vatikánskeho rozhlasu – Vatican
News, Andrej Klapka, Martin Jarábek)*

.....

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/sk-sk/article/smutok/](https://dev.opusdei.org/sk-sk/article/smutok/)
(11.08.2025)